

ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ КАНТА І ГЕГЕЛЯ

Саранча І.О., гр. ТХ-18

Науковий керівник – канд. філос. наук, проф. **О.М. Варипасв**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

Німецька класична філософія зробила значний крок у визначеності взаємозв'язків індивідуальної та надіндивідуальної форм свідомості. До визначних представників німецької класичної філософії зазвичай відносять Канта, Фіхте, Шеллінга, Гегеля, Феєрбаха.

Іммануїл Кант – яскравий представник німецької класичної філософії. У своїх роботах стверджував, що умова пізнання – загальнозначимі апріорні форми, що упорядковують хаос відчуттів. Його праці поклали початок визначальній традиції в європейському духовному розвитку. Для Канта проблема людини знаходиться на першому місці. Георг Вільгельм Фрідріх Гегель. Гейне писав про нього: «Цей великий Гегель, найбільший філософ, породжений Німеччиною після Лейбніца. Він проникливий, як перший, і могутній, як другий, і при цьому володіє душевним спокоєм, гармонією думок...». Гегель вкладає абсолютно новий сенс в такі поняття, як «наука», «метафізика», «діалектика». «Феноменологію духу» не випадково називають «таємницею» гегелівської філософії: вона не зовсім проста для читання.

Кант обґрунтував вплив моральності через мораль і природне право на розвиток позитивного права. У своїх етичних творах Кант аналізує такі важливі духовні потреби людей, як прагнення до морального боргу, моральних ідеалів. Сама по собі ідея Канта про моральний борг, незалежний від релігійної санкції, який вимагає від людини обов'язковість подолання в собі особистих інтересів і корисливих потягів, відбивала прогресивні тенденції часу. Щодо Гегеля, то він відстоює зовсім протилежну точку зору, вважаючи, що закони, як акти, які виходять від держави, складають субстанціональну основу моральних норм.

Таким чином, в питанні про взаємовідносини права і моральності ясно проявляється нестримний етатизм Гегеля. За його концепцією, держава керує сім'єю, громадянським суспільством і, більш того, є джерелом і гарантом морального розвитку народу

Отже, порівняння поглядів Канта і Гегеля на сутність права і моральності і їх взаємини з державою дозволяє зробити висновок, що Кант і Гегель створили з цього питання концепції діаметрально протилежного змісту.